

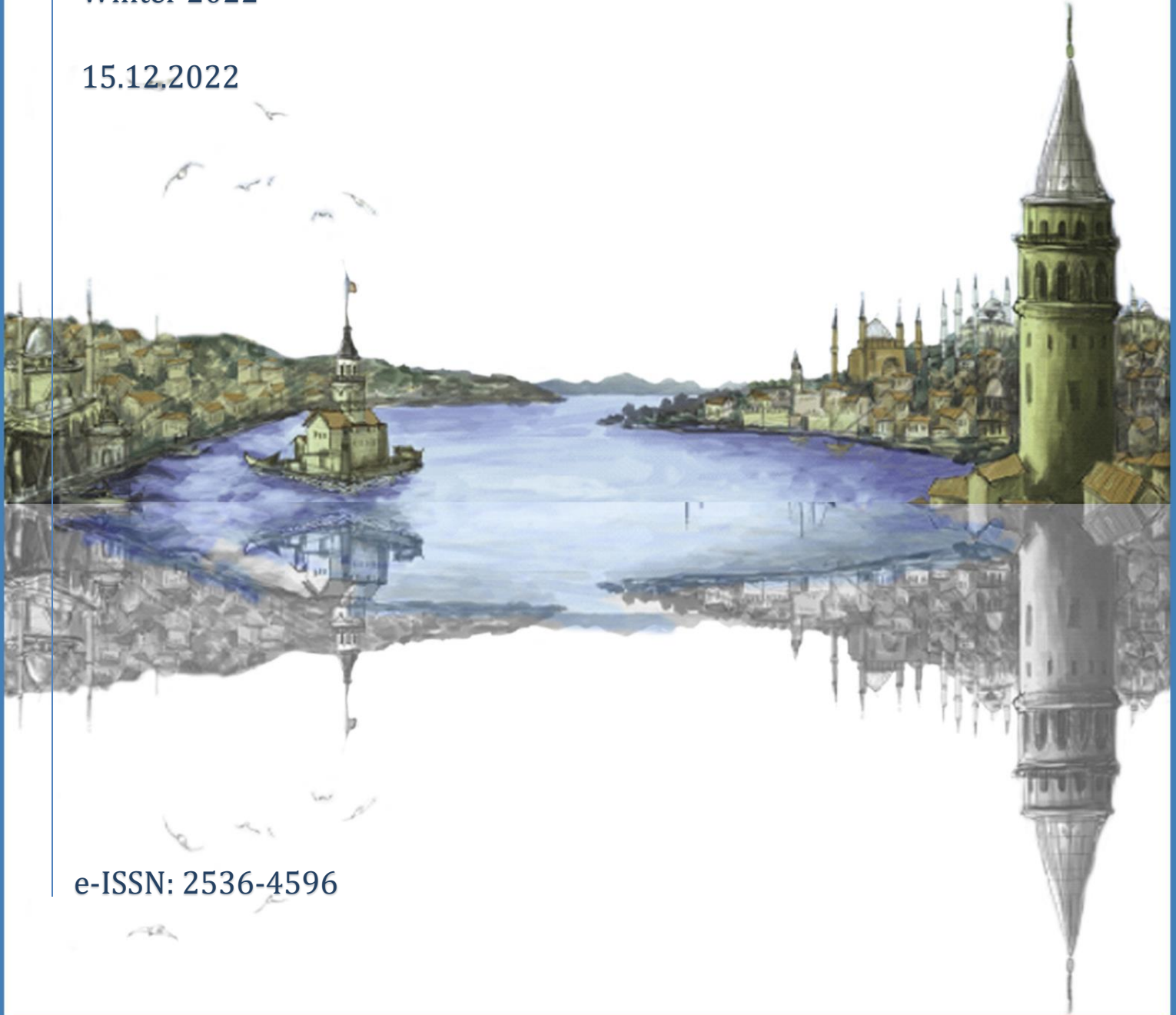

International Journal of Comparative Literature

Sayı 14
Kış 2022

Issue 14
Winter 2022

15.12.2022

e-ISSN: 2536-4596

e-ISSN: 2536-4596

KARE
Uluslararası Karşılaştırmalı Edebiyat, Tarih ve
Düşünce Dergisi
International Journal of Literature, History and Philosophy

Sayı / Issue / 14
Kış / Winter
Yıl / Year: 2022

Yayın Tarihi / Publication Date: 15.12.2022

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

KARE
Sayı / Issue / 14
Kış / Winter
Yıl / Year: 2022

Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
KARE DERGİ: Uluslararası Karşılaştırmalı Edebiyat, Tarih ve Düşünce Dergisi

Sahibi / Publisher

Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Adına
Prof. Dr. Özen TOK Edebiyat Fakültesi Dekanı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü/ Editor-in-Chief:

Prof. Dr. Hasan BAKTIR

Sayı Editörü/ Issue Editor

Prof.Dr. Funda KIZILER EMER
Doç.Dr. İnci ARAS

Editör Yardımcısı/ Associate Editor

Öğrt. Gör. Ahmet İPŞİRLİ
Dr. Öğr. Üyesi Kenan KOÇAK

Alan Editörleri/ Field Editors

Doç. Dr. İ. Banu AKÇEŞME
Doç. Dr. Bilal GENÇ

<https://dergipark.org.tr/en/pub/kare/board>

Sekreteryas/Secretary

Müge KALIPÇI
Çağrı ŞARLAR

KARE Dergi Uluslararası Hakemli bir dergidir.
KARE Journal is a refereed international journal.

Yayın Türü/ Publication Type

Uluslararası Süreli Yayın/ International Periodical

Dergi yılda iki kez yayımlanır (Yaz ve Kış).

The Journal is published biannually (Summer and Winter).

e-ISSN: 2536-4596

E-Posta/ E-mail: karedergi@erciyes.edu.tr / karedergieditor@gmail.com

Web adresi/ Web Address: <http://dergipark.gov.tr/kare> <https://karedergi.erciyes.edu.tr/>

Yazışma Adresi/ Mailing Address

KARE Dergi Erciyes Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Ahmet El Biruni Caddesi No:91 Talas/
Kayseri/TÜRKİYE

Dergi'de yayınlanan makaleler, tablolar ve resimlerin hukuki sorumluluğuyazarlarına aittir.

Yayın Tarihi / Publication Date: 15.12.2022

YAYIN KURULU / EDITORIAL BOARD

- Prof. Dr. Hasan Baktır Yayın Kurulu Başkanı / ERÜ İngiliz Dili Edebiyatı Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Kırca / Çankaya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Kenan Koçak / ERÜ İngiliz Dili Edebiyatı Bölümü
Doç. Dr. Bilal Genç / ERÜ İngiliz Dili Edebiyatı Bölümü
Doç. Dr. Nil Korkut Naykı / Ortadoğu Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Hatice Köroğlu Türközü / ERÜ Kore Dili Edebiyatı Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Evren Erman Rutli / ERÜ Felsefe Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Can Deveci / ERÜ Tarih Bölümü
Dr. Francesco DiBernardo / Benemérita Universidad Autónoma de Puebla
Prof. Dr. Nabil Matar / University of Minnesota
Öğr. Gör. Ahmet Ipşirli / ERÜ İngiliz Dili Edebiyatı Bölümü
Prof. Dr. Kemalettin Kuzucu / Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. İnci Aras / Anadolu Üniversitesi
Doç. Dr. Gökçe Yükselen Peler / ERÜ Edebiyat Fakültesi Dekan Yardımcısı
Doç. Dr. Joshua Parker / University of Salzburg
Prof. Dr. Michael Jasper / University of Maryland Global Campus
Doç. Dr. Peilin Li / Taiwan National Cheng Chi University
Dr. Jin Won Chung / Dongguk University
Dr. Öğr. Üyesi Verena Laschinger / Universität Erfurt

Bilim ve Danışma Kurulu

- Prof. Dr. Hülya Argunşah (KARE Dergi Bilim ve Danışma Kurulu KuruluBaşkanı)
Prof. Dr. Nevzat Özkan, ERÜ Türk Dili Edebiyatı Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Özen Tok, ERÜ Edebiyat Fakültesi Dekanı
Prof. Dr. Sevinç Üçgül, ERÜ Rus Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Hasan Ali Şahin, ERÜ Edebiyat Fakülte Yönetim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Göksel S. Türközü, ERÜ Edebiyat Fakülte Yönetim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Atabey Kılıç, ERÜ Edebiyat Fakülte Yönetim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. A. Volkan Erdemir, ERÜ Japon Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Nabil Matar, College of Liberal Arts / University of Minnesot
Prof. Dr. Behzad Ghaderi Sohi, ERÜ İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü
Prof. Dr. Arslan Topakkaya, ERÜ Felsefe Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Koray Değirmenci, ERÜ Sosyoloji Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Sultan Murat TOPÇU, ERÜ Sanat Tarihi Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Ali Selçuk, ERÜ Türk Halk Bilimi Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Mehmet Kasım Özgen, ERÜ Edebiyat Fakülte Yönetim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Gökçe Yükselen Peler, ERÜ Edebiyat Fakültesi Dekan Yardımcısı
Doç. Dr. İlkay Şahin, ERÜ Sosyoloji Bölümü
Doç. Dr. Melih Karakuzu, ERÜ İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü
Doç. Dr. Remzi Aydın, ERÜ Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü

İçindekiler / Table of Contents
Araştırma Makaleleri / Research Articles

Prof. Dr. Funda Kızıler Emer & Doç. Dr. İnci Aras	vii-viii
Takdim Yazısı: Dünya Edebiyatı ve Öteki	
Safiye Akdeniz	1-20
Memurun Ölümü Ve Uğursuzluk Hikâyeleri Üzerine İkili Bir Okuma	
Zeynep Angın	21-30
Peyami Safa'nın Eserlerinde "biz" ve "öteki" Kavramlarına Karşılaştırmalı Bir Bakış	
Recep Bodur, Fatma Öztürk Dağabakan	31-46
Frank Wedekind'in "İlkbahar Uyanışı" Adli Eserinde Eğitim İzleği	
Cenk Barın Bora	47-56
Agamben Ve Homo Sacer	
Zehra Güven Kılıçarslan	57-65
Contextualizing the Concept of Exile and the Other: the Search for Identity in Edward W Said's Out of Place	
Fesun Koşmak	66-76
Yevgeni Zamyatin'in Distopyasında 'ben', 'biz' ve 'öteki'	
Zeynep Kösteloğlu	77-97
Emile Zola'nın Nana Eseri ile Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Mürebbiye Eserleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme	
Nabil Matar	98-124
Muslim Captives in Early Modern European Sculpture	
Özlem Noman, Meryem Nakiboğlu	125-134
Günter Grass'in "solaklar" İsimli Hikâyesi İle Gabriele Wohmann'ın "Yeşil Daha Güzel" İsimli Hikâyesinde Yer Alan Ötekileştirme Olgusu	
Sibel Tuna, Hikmet Asutay	135-151
Göçmen Çocukların Edebiyatı: Öteki Kavramının İzinde Almanya Ve Bulgaristan Örneğinde Çocuk Kitaplarına Genel Bir Bakış	
Süheyla Yüksel	152-162
Birbirini Tamamlayan İki Roman Kahramanı: Mai Ve Siyah'ın Ahmet Cemil'i, Nesl-i Ahîr'in İrfan'ı	

ULUSLARARASI KARE DERGİSİ 2022 KASIM-ARALIK SAYISI
KONU BAŞLIĞI: DÜNYA EDEBİYATI VE ÖTEKİ
(Editor for the Issue: Prof. Dr. Funda Kızılar Emer & Doç. Dr. İnci Aras)
TAKDİM YAZISI

Genel ve karşılaştırmalı yazınbiliminin birlikteliğinden oluşan komparatistiğin temel araştırma alanı dünya yazınıdır. Johann W. von Goethe'nin 31 Ocak 1827'de doğduğunu ilan ettiği dünyaca ünlü dünya yazını ("Weltliteratur") tasarımı, tüm dünya yazınlarının kendilerine özgü tınılarını koruyarak bir araya geldiği eşsiz bir senfonik konseri (Wellek&Warren) andırır.

Filolojilerin faaliyet alanı olan tek bir ulusal dil ve yazının sınırları aşıldığı ve öteki/ yabancı yazınlara açılım gerçekleştiği anda, komparatistiğin sahasına girilmiş demektir. Dolayısıyla onun en önemli ırsalı sınırları aşarak öteki'ne açılmasıdır. Önceki yüzyılın dünya genelinde kargaşa, vahşet ve yıkım yaratan savaştıl zihniyetinin, her açıdan tekmerkezli ve monolojik bir bakış açısına dayandığı göz önüne alınır, en az ikiden hareket eden çoğulcu, dinamik ve diyalojik yapısıyla, öteki'ni öteki-leş-tirmeden karşılıklı etkileşimsellik ve bağlantısallık ilişkileri inşa etmeye çalışan komparatistiğin önemi daha çok ortaya çıkar. Asıl çıkış noktası olan ulusal yazınları dünya yazını ölçüğüne taşıması ve 'yazın' aracılığıyla dünyadaki farklı halkları ve kültürleri birbirine yaklaştırma ve hatta "gelecekteki dünya barışına" (L. Betz) hizmet etme potansiyellerine sahip olması, onu önemli kılan başlıca unsurlardandır.

Günümüzün hızla küreselleşip "küçük bir köy"e (Mc Luhan) evrilen; farklı dil, din, düşünce ve kültür mensubu olan insanların türlü konularda işbirliği yapıp bir arada yaşamasını zorunlu kılan postmodern dünyasında, farklı kültürlerin bir arada karşılıklı saygı, hoşgörü, dostluk ve barış ortamı içinde yaşayabilmelerine katkıda bulunan; diller, yazınlar, kültürler, medyalar ve disiplinler arası nitelikteki çalışmalar bilimsel alanda gittikçe daha çok öne çıkmaya başlamıştır ki, yazın alanında bunların en başında tüm bu çalışma alanlarını kapsayan komparatistik çalışmaları gelir. Komparatistik, özellikle 20. Yüzyıl sonunda postmodern ve postkolonyal yazın bağlamında "Weltliteratur" kavramının yeniden okumalarıyla öteki'ne açıklığı bağlamında olağanüstü bir güncellik kazanmıştır. Bu nedenle konuk editörlüğünü üstlendiğimiz bu sayı için "Dünya Edebiyatı ve Öteki" konu başlığını seçtik. Eylül ayında editörlüğünü yaptığımız "Edebiyat ve Öteki(lik)" başlıklı kitabımızda da belirttiğimiz gibi, 'öteki', kabaca farklı/ yabancı/ aynı olmayan anlamına gelir. Öteki, her şeyden önce ben'in temel bileşenidir. İnsan kendi kendisini göremez, kendisini – kendisine bile – her zaman bir başkası/ 'öteki' aracılığıyla görülür ve anlaşılır kılar. Kendimizi anlamak için ötekinin gözüne, ötekinin sesine, varlığına gereksinim duyarız. Öteki, öncelikle *kendine* giden yolun kılavuzudur. Kendini Bil-me yolunun anahtarı olarak, derin semantik düzlemine 'kutsal' karışmıştır. İnsan(lık) olarak kişisel ve kolektif tarihimiz; ilk "öteki" olan anneden, dil/ kültür kurucusu "Büyük Öteki" olan babaya (Lacan) ve "tamamen öteki" olan Tanrı'ya (R. Otto) doğru, öteki ile ilişkimiz doğrultusunda biçimlenir. Yazın sanatının, öteki'ne açılan büyümlü bir kapıya benzerliği göz önüne alınır, temel araştırma alanı dünya yazını olan komparatistiğin, dünya yazınlarının bu özelliğinden hareketle tüm farklı renkleri, kokuları, tınılarıyla birlikte insanlığa ortak manevi bilincin gelişmesi açısından çok özel bir yeri olduğu açıktır. Biz de Uluslararası Kare Dergisi'nin bu sayısında, "Dünya Edebiyatı ve Öteki" konu başlığı başta olmak üzere, şu çalışmalara yer verdik:

Safiye Akdeniz "Memurun Ölümü ve Uğursuzluk Hikâyeleri Üzerine İkili Bir Okuma" adlı çalışmasında Çehov'un *Memurun Ölümü* hikâyesi ile Memduh Şevket'in *Uğursuzluk* hikâyesini memuriyetteki hiyerarşik düzen, yaşam şartlarının insan davranışları üzerindeki etkisi ve devlet dairelerinin işleyişi izleğinde karşılaştırmalı olarak incelemektedir, yazıldıkları dönemin şartlarına nasıl ayna tuttıklarına odaklanarak iki eserin benzerliklerini ve farklılıklarını tespit etmektedir.

Zeynep Angın "Peyami Safa'nın Eserlerinde 'Biz' ve 'Öteki' Kavramlarına Karşılaştırmalı Bir Bakış" adlı çalışmasında Peyami Safa'nın *Sözde Kızlar*, *Mahşer* ve *Fatih-Harbiye* adlı eserlerini "biz" ve "öteki" kavramları bağlamında ele almaktadır ve bu kavramların neyi temsil ettiğini, aralarındaki benzerliklerin ve farklılıkların yazarın üslubunu, dünya ve edebi görüşünü nasıl yansıttığını karşılaştırmalı bir bakış ile irdelemektedir.

Recep Bodur ve Fatma Öztürk Dağabakan "Frank Wedekind'in *İlkbahar Uyanışı* Adlı Eserinde Eğitim İzleği" adlı çalışmasında aşırılığa kaçan eğilimleri sebebiyle skandallarla dolu bir sanatçı olarak addedilen Frank Wedekind'in 19. yüzyılın sonu (Fin de siècle) ve 20. yüzyılın başındaki eğitim ve çocuk yetiştirme şekline yönelik toplumsal eleştiride bulunduğu ve toplumsal kurallara ve beklentilere uymamanın ne gibi

trajik sonuçlara sebebiyet verdiğini genç karakterler üzerinden açıkça gözler önüne serdiği *İlkbahar Uyanışı* eserini çözümlemektedir.

Cenk Barın Bora, "Agamben ve Homo Sacer" adlı çalışmasında Giorgio Agamben'in *Homo sacer* figürünün kökenine, tarihsel dönüşümüne odaklanmaktadır ve düzeni toplu vazgeçişler aracılığıyla yıkacağına inan ve bu uğurda kendini feda etmesi gereken *Homo sacer*'in egemenlik karşısında üstlendiği kurban rolü aracılığıyla tarihsel bir dizgeyi aydınlatmaya çalışmaktadır.

Zehra Güven Kılıçarslan "Sürgün Kavramı ve Öteki Bağlamında Edward W. Said'in *Yersiz Yurtsuz* İsimli Eserinde Kimlik Karmaşası" adlı çalışmasında Edward W. Said'in Hristiyan bir ailenin çocuğu olarak Arap topraklarında dünyaya gelmesinden ve dönemin siyasal koşulları yüzünden ülkesini terk edip Batı'ya göç etmesinden kaynaklı "ötekileştirme" olgusunu ve kültürel kimlik krizini yine yazarın *Yersiz Yurtsuz* adlı otobiyografik eseri aracılığıyla deşifre etmektedir ve edebi eserin bizzat yazarın hayat hikâyesine bağlı olduğu savından hareketle Said'in hayat-eser ilişkisini ortaya çıkarmaktadır.

Fesun Koşmak "Yevgeni Zamyatin'in Distopyasında 'Ben', 'Biz' ve 'Öteki'" adlı çalışmasında "distopya" ve "öteki" kavramları üzerinde durmaktadır ve Yevgeni Zamyatin'in *Biz* adlı eserini "öteki" kavramı ekseninde metne dayalı inceleme yöntemiyle çözümlemektedir ve birey olmanın ve bireyin reddedildiği bir ülkenin portresini çizen eserin odak noktasındaki ötekileştirici toplumsal yapının işleme mekanizmasını gözler önüne sermektedir.

Zeynep Kösteloğlu "Emile Zola'nın *Nana* Eseri ile Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın *Mürebbiye* Eserleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme" adlı çalışmasında Émile Zola'nın *Nana* eseri ile Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın *Mürebbiye* eserini toplumsal cinsiyet rollerinin dışına çıkan karakterlerin ruh halleri ekseninde sosyolojik eleştiri yöntemi ile irdelemektedir ve biri Fransız diğeri Türk olan birbirine yakın dönem natüralist yazarları tarafından kaleme alınan eserlerdeki toplumsal cinsiyet rollerinin dönüşümünü mercek altına almaktadır.

Nabil Matar "Erken Modern Avrupa Heykellerinde Müslüman Esirler" adlı çalışmasında erken modern dönem Avrupa heykellerindeki Türk tasvirini incelemektedir ve korkutucu ve güçlü Türk imgesinin bu dönem heykellerindeki karşıt izdüşümüne odaklanmaktadır.

Özlem Noman ve Meryem Nakiboğlu "Günter Grass'ın *Solaklar* İsimli Kısa Hikayesi ile Gabriele Wohmann'ın *Yeşil Daha Güzel* İsimli Kısa Hikayesinde Yer Alan Ötekileştirme Olgusu" adlı çalışmasında Alman Edebiyatı'nın savaş dönemi sonrasını yansıtan edebi eserlerden *Solaklar*'ı ve *Yeşil Daha Güzel*'i toplum tarafından dayatılan düşünce ve güzellik algısı ve toplumsal kalıp yargılar ekseninde ve dönemin şartlarını göz önünde bulundurarak ele almaktadır ve söz konusu eserlerdeki ötekileştirme olgularını Hermeneutik Yöntem ile karşılaştırmaktadır.

Sibel Tuna ve Hikmet Asutay, "Göçmen Çocukların Edebiyatı: Öteki Kavramının İzinde Almanya ve Bulgaristan Örneğinde Çocuk Kitaplarına Genel Bir Bakış" adlı çalışmasında öteki yazın türleri olarak görülen Bulgaristan Türklerinin yazını ve çocuk ve gençlik yazını "Bulgaristan'daki Türk Çocuk Yazını" başlığında bir araya getirmektedir ve Almanya ve Bulgaristan örneğinde olmak üzere çocuk edebiyatı bağlamında Türk yazarlar ve şairler tarafından üretilmiş olan ve *öteki* kavramının izlerinin sürülebildiği Almanya'da ve Bulgaristan'da yayınlanmış 50'şer çocuk kitabının tanıtımını yapmaktadır.

Süheyla Yüksel "Birbirini Tamamlayan İki Roman Kahramanı: *Mai ve Siyah*'ın Ahmet Cemil'i, *Nesli Ahîr*'in İrfan'ı" adlı çalışmasında edebî eserin sanatçısının bilinçaltını da yansıttığı savından hareketle birbirine benzemekten öte birbirini tamamlayan nitelikteki *Mai ve Siyah*'ın Ahmet Cemil'i ile *Nesli Ahîr*'in İrfan'ını sanatçı kişilikleri ve sanatlarının toplumda uyandırdığı yankı ve duygu/düşünce dünyaları açısından karşılaştırmaktadır ve Halit Ziya Uşaklıgil'in Ahmet Cemil'in yarım bıraktığını on yıl sonra nasıl tamamladığını ve dönemin baskıcı ve sansürlü siyasal ve sosyal ortamını eserine nasıl yansıttığını ele almaktadır.

Uluslararası Kare Dergisi'nin Kasım-Aralık 2022 sayısında yer verdiğimiz bu makalelerin hepsi, öteki kavramı başta olmak üzere, farklı açılardan alana katkı sağlamaktadır. Umarız ki bu çalışmalar, içinde yaşadığımız çokdilli, çokkültürlü postmodern dünyada ulusal filolojilerde yapılan çalışmaların bile dikkat çekici ölçüde komparatistik çalışmalarına evrildiği 21. yüzyıl Türkiye'sinde, komparatistiğin hak ettiği değeri görmesi konusunda itici bir güç sağlayabilir.

Prof. Dr. Funda Kızıler Emer & Doç. Dr. İnci Aras